

Sygn. akt RIIIC 151/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 grudnia 2015 roku

**Sąd Rejonowy w Stargardzie Szczecińskim Wydział III Rodzinny i Nieletnich
w składzie następującym :**

Przewodniczący: Sędzia Sądu Rejonowego Teresa Puszczewicz

Protokolant: Magdalena Pankiewicz

po rozpoznaniu w dniu 7 grudnia 2015 roku w Stargardzie Szczecińskim

na rozprawie

sprawy z powództwa T. S.

przeciwko K. D.

o alimenty

I. Oddała powództwo.

II. Nakazuje pobrać od powódki T. S. kwotę 60 [sześćdziesiąt] złotych na rzecz pozwanej K. D. tytułem poniesionych kosztów zastępstwa procesowego.

Sędzia Sądu Rejonowego Teresa Puszczewicz

Sygn. akt III RC 151/15

UZASADNIENIE

A. S., działając w imieniu matki T. S., na podstawie pełnomocnictwa notarialnego, wniósł przeciwko K. D. pozew o alimenty, żądając od pozwanej na rzecz powódki po 600 zł miesięcznie, poczynając od 1 marca 2015 roku, płatne do 10. każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku zwłoki w płatności którejkolwiek z rat.

W uzasadnieniu wskazał, że T. S. jest osobą w podeszłym wieku, ze stwierdzoną niepełnosprawnością na poziomie znacznym, jest osobą obłożnie chorą. Jediną osobą sprawującą opiekę nad powódką jest jej syn A. S.. Zdaniem strony powodowej pozwana uzyskuje świadczenie z ZUS, nadto w 2001 roku otrzymała od powódki w ramach darowizny mieszkanie z prawem służebności dożywotniego zamieszkiwania w tym lokalu przez powódkę. Mimo to pozwana nie przejawia jakiegokolwiek zainteresowania matką, zaś powódka od 2009 roku mieszka z synem. A. S. starał się współpracować się z pozwaną w zakresie opieki nad matką, ale pozwana zignorowała jego pismo o wsparcie finansowe. Nadto w czasie kiedy powódka przebywała u pozwanej, K. D. oddała matkę na czasowy pobyt do (...)u.

W odpowiedzi na pozew pełnomocnik strony pozwanej wniósł o oddalenie powództwa.

W uzasadnieniu wskazano, że strona powodowa w żaden sposób nie wykazała usprawiedliwionych potrzeb T. S., ani też jaka kwota jest niezbędna do ich zaspokojenia. Kwota wskazana przez A. S. jest dowolna. Strona pozwana wskazała, że powódka ma ponadprzeciętne dochody, albowiem uzyskuje emeryturę w kwocie 2934,46 zł, zasiłek pielęgnacyjny w kwocie 520 zł oraz otrzymała wyrównanie emerytury w kwocie 6000 zł. Otrzymuje nieodpłatnie leki. Nie można zatem stwierdzić, aby powódka pozostawała w niedostatku. Zdaniem strony pozwanej, A. S. nie pracuje i korzysta z

emerytury matki. Pozwana interesuje się losem powódki, ale z uwagi na jej izolowanie przez A. S., nie jest w stanie spotkać się z matką.

Strona pozwana wskazała, że jej dochody wynoszą ok. 1400 zł netto miesięcznie, zaś dochody jej małżonka – ok. 2000 zł netto miesięcznie. Pozwana nie jest zatem w stanie łożyć na utrzymanie matki. Wydatki bowiem ponosi na swoje gospodarstwo domowe w następujących kwotach: energia elektryczna – ok. 160 zł co 2 miesiące, gaz – ok. 80 zł co 2 miesiące, telewizja i (...) – ok. 130 zł miesięcznie, telefon – ok. 80 zł miesięcznie, leki – ok. 200 zł miesięcznie, podatek od nieruchomości – ok. 150 zł rocznie, wyżywienie – 1500 zł miesięcznie (mąż pozwanej pracuje w delegacjach), środki czystości i higieny – ok. 100 zł miesięcznie, odzież i obuwie – ok. 2000 zł rocznie.

W ocenie pozwanej prawdziwym powodem wytoczenia powództwa jest zazdrość A. S. o to, że powódka darowała córce mieszkanie. Nadto A. S., mimo iż posiada jeszcze inne rodzeństwo, nie wytoczył powództwa przeciwko innym osobom. Pozwana wskazuje, że A. S. uzyskał od matki wiele darowizn: działkę ogrodniczą, wkłady z książeczek oszczędnościowych czy środki na zakup mieszkania. Tym samym żądanie pozwu jest sprzeczne z zasadami współzycia społecznego, w tym zasadą uczciwości i lojalności, co powoduje, że z tego właśnie względu nie zasługuje ono na uwzględnienie.

Pismem z dnia 9 listopada 2015 roku A. S., działając w imieniu powódki, rozszerzył żądanie pozwu, wnosząc o zasądzenie alimentów w kwocie po 1600 zł miesięcznie. W uzasadnieniu wskazał, że pogorszył się stan jego zdrowia, co powoduje, iż niezbędna będzie pomoc osób trzecich w zakresie opieki nad T. S.. A. S. ma bowiem skierowane na zabieg chirurgiczny dot. przepukliny pachwinowej lewostronnej. Zdaniem A. S. powoduje to konieczność wynajęcia opiekunki.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

A. S. jest synem T. S.. Na podstawie aktu notarialnego (repertorium A numer (...)) z dnia 19 grudnia 2012 roku, sporządzonego przez notariusza E. S. w S., A. S. został ustanowiony przez T. S. jej pełnomocnikiem do reprezentowania we wszystkich sprawach, zastępowania przed wszelkimi instytucjami, składania wszelkich oświadczeń woli, odbierania korespondencji, podpisywania wszelkich pism.

Dowód:

- kopia pełnomocnictwa, k. 8-9.

K. C. jest córką T. S..

Dowód:

- kopia aktu małżeństwa, k. 7.

K. C. w 2001 roku otrzymała od matki darowiznę w postaci mieszkania przy ulicy (...) w S.. W umowie darowizny K. D. i T. S. uzgodniły, iż T. S. będzie przysługiwała służebność osobista polegająca na prawie dożywotniego i bezpłatnego korzystania wyłącznie przez nią z jednego pokoju położonego po prawej stronie od wejścia do lokalu wraz ze wspólną używalnością kuchni i łazienki. Do 2009 roku T. S. mieszkała wspólnie z K. C. i jej rodziną. Następnie przeniosła się do syna A. S. i zamieszkała z nim w jego 5-pokojowym mieszkaniu.

Dowód:

- kopia aktu notarialnego, k. 5-6,

- zeznania J. K., k. 58-58v,

- zeznania B. K., k. 58v-59,

- zeznania P. S., k. 59v-60,
- zeznania E. N., k. 93v-94,
- zeznania A. S., k. 92v-93v,
- zeznania K. C., k. 115-116.

Od 2009 roku T. S. mieszka z A. S.. A. S. od 2010 roku nie pracuje ani zawodowo ani dorywczo. Utrzymuje się ze świadczeń z pomocy społecznej oraz emerytury matki. A. S. zajmuje się opieką nad matką – pobiera emeryturę, kupuje żywność i inne produkty codziennego użytku, dba o opiekę lekarską i pielęgniarскую, dokonuje opłat. Emeryturę matki wydatkuje również na własne potrzeby. T. S. ma zapewnione wszelkie potrzeby, nie ma zadłużeń. Część leków otrzymuje nieodpłatnie. Dokonywane w mieszkaniu A. S. remonty były dokonywane z środków pochodzących z emerytury T. S..

Dowód:

- zeznania A. S., k. 92v-93v,
- kopia faktur za okna, k. 79, 80,
- faktury z apteki, k. 81, 82,
- wysokość czynszu, k. 83,
- rachunek z (...), k. 84.

A. S. izoluje matkę od reszty rodziny i znajomych – kontakt z T. S. jest możliwy jedynie za zgodą A. S. i jedynie po uprzednim zapowiedzeniu wizyty. A. S. odmawia K. C. i jej córkom oraz P. S. kontaktu z matką.

Dowód:

- zeznania J. K., k. 58-58v,
- zeznania B. K., k. 58v-59,
- zeznania P. S., k. 59v-60,
- zeznania E. N., k. 93v-94,
- zeznania J. S., k. 59-59v,
- zeznania K. C., k. 115-116.

T. S. ma 86 lat. Aktualnie jest osobą obłożnie chorą, pampersowaną, wymagającą we wszystkich czynnościach wsparcia innych osób, nie widzi i nie słyszy, pozostaje bez logicznego kontaktu. Do powódki przychodzi 4 razy w tygodniu opiekunka. T. S. ma zapewnione dobre warunki bytowe. T. S. nie korzysta z pomocy społecznej.

Powódka otrzymuje świadczenie z KRUS. Od marca 2015 roku składa się na nie: 50% emerytury rolniczej – 461,34 zł, 100% renty inwalidy obozowego – 1798,58 zł, dodatek pielęgnacyjny 312,26 zł, dodatek kombatancki – 208,17 zł, ryczałt energetyczny – 165,88 zł, dodatek kompensacyjny – 31,23 zł. Ze świadczenia tego potrącana jest składka na NFZ – 37 zł oraz podatek dochodowy – 1 zł. Świadczenie netto wynosi 2939,46 zł miesięcznie.

Dowód:

- zeznania J. S., k. 59-59v,
- zeznania A. S., k. 92v-93v,
- zeznania K. S., k. 109v-110,
- kopia orzeczenia o niepełnosprawności, k. 4,
- skierowanie do objęcia opieką długoterminową lekarską i pielęgniarstwa, k. 25-26,
- pismo z przychodni, k. 69,
- pismo z MOPS, k. 71,
- pisma z KRUS, k. 33, 55, 78, 85.

K. C. ma 58 lat. Jest rencistką. Otrzymuje świadczenie rentowe w kwocie 760 zł miesięcznie oraz dodatek opiekuńczy w kwocie 206 zł.

Ma stwierdzoną niepełnosprawność na znacznym poziomie. Orzeczony stopień ma charakter trwały. Głównym problemem zdrowotnym pozwanej jest jaskra. W związku z tym musi przyjmować krople do oczu oraz dokonywać corocznych zmian okularów. Ostatnia zmiana okularów kosztowała 1600 zł.

Pozwana pozostaje w związku małżeńskim. Mąż pozwanej pracuje zawodowo. Otrzymuje wynagrodzenie w kwocie ok. 2000 zł miesięcznie. Wyjeżdża w delegacje.

K. C. ze swoich dochodów opłaca telewizję, Internet oraz telefon – w granicach 200 zł miesięcznie. Dokłada się do wydatków gospodarstwa domowego kwotą 200 zł miesięcznie. Na leki wydaje ok. 350 zł miesięcznie. Mąż pozwanej ponosi pozostaje koszty utrzymania, tj. czynsz, rachunki za energię elektryczną, gaz.

K. C. ma dorosłe, samodzielne córki.

Dowód:

- zeznania J. K., k. 58-58v,
- zeznania E. N., k. 93v-94,
- zeznania K. C., k. 115-116,
- kopia orzeczenia o niepełnosprawności, k. 34,
- kopie deklaracji podatkowych, k. 35-36.

K. C. pozostaje w konflikcie z A. S.. Zarzewiem konfliktu jest fakt, iż pozwana otrzymała od matki mieszkanie w ramach darowizny. Między pozwaną i jej bratem lub na ich zawiadomienia toczyły się i toczą się postępowania karne.

Dowód:

- zeznania K. C., k. 115-116,
- kopie odmów wszczęcia postępowań karnych, k. 37-42.

Sąd Rejonowy rozważył, co następuje:

Powództwo okazało się niezasadne w całości i jako takie podlegało oddaleniu.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że sąd, ustalając stan faktyczny sprawy, miał na uwadze treść przepisu art. 227 k.p.c., a mianowicie, że przedmiotem dowodu są fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie. Jako że meritem niniejszego postępowania stanowi ustalenie prawa powódki do alimentów od córki, jedynie fakty wpływające na tę okoliczność mogły stanowić przedmiot ustaleń faktycznych czynionych przez sąd.

Sąd ustalał stan faktyczny sprawy opierając się na zgromadzonych w sprawie, a powołanych wyżej, dokumentach i zeznaniach stron oraz świadków.

W ocenie Sądu, zgromadzone w aktach sprawy dokumenty – jako sporządzone w sposób przewidziany prawem oraz przez podmioty do tego uprawnione – uznać należy za wiarygodne. Po zapoznaniu się z nimi Sąd nie znalazł jakichkolwiek podstaw do przyjęcia, że zawarte w nich treści pozostają w sprzeczności z rzeczywistością.

Sąd uznał za wiarygodne zeznania stron świadków J. K., B. K., J. S., P. S., E. N., K. S., albowiem w znacznej mierze korespondowały one ze sobą oraz były zgodne z zeznaniami pozwanej K. C..

Zdaniem Sądu zeznania pozwanej zasługują na przydanie im waloru wiarygodności, gdyż są one zgodne z przedłożonymi dokumentami, w tym i tymi, które przedłożył A. S. (np. kopią aktu notarialnego umowy darowizny), jak też zeznaniami świadków. Zeznania te są także częściowo zgodne z zeznaniami A. S. w zakresie, w jakim opisują kwestię opieki nad powódką do 2009 roku.

Sąd uznał zeznania A. S. za wiarygodne co do zasady, albowiem zeznania te również w części potwierdzają się w zeznaniach K. S. oraz dokumentach. Sąd nie dał jednak wiary tej części zeznań A. S., w których chciał przekonywać, iż nie utrudnia członkom rodziny i innym osobom styczności z T. S.. Jak bowiem wynika z materiałów sprawy, faktem jest, że A. S. izoluje matkę od świata zewnętrznego i tylko według jego uznania są do niej dopuszczani członkowie rodziny czy znajomi. W przeszłości A. S. niejednokrotnie doprowadzał do sytuacji, że wpuszczał do mieszkania część osób, a np. pozwaną i brata P. S. do mieszkania wpuścić nie chciał.

Przeprowadzona ocena materiału dowodowego pozwoliła na merytoryczną ocenę żądania strony powodowej. Roszczenie to obejmuje ustalenie prawa T. S. do alimentów od córki K. C.. Materialnoprawną podstawą roszczenia powódki jest art. 128 oraz art. 133 § 2 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego. Zgodnie z art. 128 k.r.o., obowiązek dostarczania środków utrzymania, a w miarę potrzeby także środków wychowania (obowiązek alimentacyjny) obciąża krewnych w linii prostej oraz rodzeństwo. Stosownie do art. 133 § 2 k.r.o., dzieci są obowiązane do świadczeń alimentacyjnych względem rodziców tylko w sytuacji, gdyby rodzice znajdowali się w niedostatku.

W ocenie Sądu, nie ma wątpliwości co do tego, że spełniła się przesłanka, o której mowa w art. 128 k.r.o., albowiem między powódką a pozwaną istnieje relacja matka-córka, a zatem są one względem siebie krewnymi w linii prostej.

Zdaniem Sądu, nie spełniła się jednak przesłanka wynikająca z art. 133 § 2 k.r.o., gdyż sytuacja osobista i majątkowa T. S. nie pozwala na przyjęcie, że pozostaje ona w stanie niedostatku. Pojęcie „niedostatku” nie zostało zdefiniowane przez ustawodawcę, niemniej jednak zostało ono wypracowane w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Pojęcie to obejmuje sytuację, w której dana osoba nie ma żadnych środków utrzymania, jak również wtedy, gdy uprawniony do alimentacji ma skromne środki utrzymania, lecz mimo tego nie może w pełni zaspokoić swoich usprawiedliwionych potrzeb (zob. wyrok SN z dnia 20 stycznia 2000 r., I CKN 1187/99, LEX nr 51632; orzeczenie SN z dnia 29 września 1958 r., 2 Cr 817/57, OSPiKA 1959, z. 11, poz. 294; orzeczenie SN z dnia 23 października 1962 r., III Cr 16/62, OSPiKA 1964, z. 10, poz. 191; uchwałę SN z dnia 16 grudnia 1987 r., III CZP 91/86, OSNCP 1988, nr 4, poz. 42; wyrok SN z dnia 3 marca 1999 r., III CKN 826/98, LEX nr 1213503).

Biorąc pod uwagę, że powódka otrzymuje świadczenie emerytalne w znacznej kwocie, tj. ok. 3000 zł netto miesięcznie, ma zapewnioną pomoc ze strony syna, która również z tej emerytury się utrzymuje, nie ma zadłużeń oraz niezaspokojonych potrzeb, brak jest podstaw do uznania, iż T. S. pozostaje w niedostatku. Nie można w tym względzie

tracić z pola widzenia, że powódka ma zapewnioną opiekę lekarską i pielęgnarską, zaś część leków otrzymuje nieodpłatnie.

Zdaniem Sądu A. S. nie wykazał w żaden sposób na jakie niezaspokojone potrzeby powódki należałoby zasądzić od pozwanej 600 zł miesięcznie, a od rozszerzenia powództwa – 1600 zł miesięcznie. Tak niedookreślone roszczenie nie może stanowić dostatecznej podstawy dla jego uwzględnienia przez Sąd. A. S. ograniczył się do wskazania, że kwoty te mają pokrywać koszty opieki świadczonej przez osoby trzecie, ale w tym względzie nie naprowadził żadnych dowodów – ograniczył się tylko do gołosłownych twierdzeń. Co istotne, nie wskazał skąd wzięła się różnica 1000 zł między pierwotnym żądaniem a żądaniem po jego rozszerzeniu. Tutaj znów lakonicznie o potrzebie zapewnienia matce opieki.

Należy mieć na względzie i ten fakt, że A. S. z własnej winy nie ma wsparcia w pozostałych członkach rodziny, albowiem to on wzbrania członkom rodziny powódki oraz jej znajomym kontaktu z T. S.. Tym samym sam pozbawia się pomocy z ich strony.

Nie mniejsze znaczenie ma okoliczność, że K. C. jest gorszej sytuacji finansowej aniżeli jej matka. Jak wynika z materiałów sprawy pozwana również ma znaczny stopień niepełnosprawności, przy czym ma dużo niższe świadczenie oraz nie otrzymuje nieodpłatnie leków. Korzysta ze wsparcia swojego męża i dzięki temu jest w stanie utrzymać siebie i mieszkanie. Jak wynika z zeznań pozwanej dochody jej gospodarstwa domowego również wynoszą około 3000 zł miesięcznie, przy czym wydatki są o tyle większe niż w przypadku powódki, że K. C. musi kupić sobie leki, zaś jej mąż musi pokrywać dojazdy do pracy, jak też ponosić większe koszty utrzymania w związku z wyjazdami w delegacje. Brak jest zatem po stronie pozwanej możliwości zarobkowych i majątkowych do partycypowania w kosztach utrzymania powódki.

Już z tych tylko powodów powództwo zasługiwało na oddalenie.

Sąd wziął jednak pod uwagę i tę okoliczność, że A. S. wytoczył powództwo jedynie przeciwko K. C., podczas gdy T. S. ma jeszcze inne dzieci. Okoliczność tego rodzaju jest znamiona o tyle, o ile weźmie się pod uwagę, iż A. S. pozostaje w otwartym konflikcie z pozwaną, który to konflikt przekłada się również na toczące się między nimi postępowania karne. Rację ma zatem strona pozwana, że wytoczenie powództwa przez A. S. nosi znamiona działania z niskich pobudek, niezwiązanych w żadnym stopniu z rzeczywistą chęcią znalezienia dla matki pomocy finansowej czy osobowej do wykonywania przy niej np. czynności pielęgnacyjnych. Co istotne, z zeznań A. S. złożonych na rozprawie wynika, że korzysta on z emerytury matki w pełnym zakresie. Mianowicie świadczenie to służy mu do pokrywania własnych potrzeb. Tym samym nie sposób nie uznać racji pozwanej, iż powództwo w istocie ma za zadanie zapewnienie dodatkowych środków dla A. S. niż dla powódki. Znamienne jest to, że A. S. nie szuka pomocy osobowej czy rzeczowej, a jedynie wysuwa żądania natury finansowej.

Zdaniem Sądu rację ma zatem pozwana, że uwzględnieniu powództwa sprzeciwiają się również zasady współżycia społecznego. A. S. doprowadził do skonfliktowania się z siostrą, odizolował matkę od rodziny i znajomych, korzysta ze świadczenia emerytalnego T. S., szuka dodatkowych środków na zaspokojenie własnych potrzeb, gdyż potrzeby powódki są zabezpieczone.

Zdaniem Sądu powoduje to, że w realiach niniejszej sprawy aktualizuje się treść art. 144¹ kro, zgodnie z którym zobowiązany może uchylić się od wykonania obowiązku alimentacyjnego względem uprawnionego, jeżeli żądanie alimentów jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Niewątpliwie w świetle powyższych ustaleń zasądzenie alimentów od pozwanej na rzecz powódki godziłoby w zasady współżycia społecznego, zwłaszcza zasadę słuszności.

Z uwagi na okoliczność, że strona powodowa przegrała proces, winna ponieść związane z tym koszty. Zgodnie bowiem z art. 98 § 1 k.p.c., strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Stosownie do art. 98 § 3 k.p.c., do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez adwokata zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego adwokata, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony. Mając to na względzie Sąd zasądził od powódki na rzecz pozwanej kwotę 60

zł, która odpowiada wynagrodzeniu pełnomocnika pozwanej (§ 7 ust. 1 pkt 11 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu).

SSR Teresa Puszczewicz